

Regeling van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van _____, 2021-0000068090, houdende regels ter aanwijzing van signalen van een schuldeiser over betalingsachterstanden (Tijdelijke regeling signaal betalingsachterstanden)

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

Gelet op artikelen 8, eerste lid, en 10 van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening;

Besluit:

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

signaal: signaal als bedoeld in artikel 10, eerste lid, van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

Hoofdstuk 2 Signalen betalingsachterstand

Paragraaf 2.1 Gemeentebelastingen

Artikel 2.1. Signaal gemeentebelastingen

1. Als signaal wordt aangewezen een belastingachterstand van een inwoner op de gemeentelijke belastingen, bedoeld in hoofdstuk XV van de Gemeentewet, en voor zover die inwoner ook een betalingsachterstand heeft op parkeerboetes, bedoeld in artikel 154 van de Gemeentewet, de betalingsachterstand op die parkeerboetes.
2. De ambtenaar belast met de invordering van gemeentelijke belastingen, genoemd in artikel 231, tweede lid, onderdeel c, van de Gemeentewet, van de gemeenten Amsterdam, Dordrecht, Purmerend of Rotterdam verstrekt de hoogte van de betalingsachterstand aan het college van die gemeenten voor schuldhulpverlening, als hij:
  - a. inspanning heeft geleverd om in persoonlijk contact te treden met de inwoner om deze te wijzen op mogelijkheden om betalingsachterstanden te voorkomen en te beëindigen;
  - b. de burger gewezen heeft op de mogelijkheden voor schuldhulpverlening;
  - c. de burger ten minste eenmaal een schriftelijke herinnering heeft gestuurd over de betalingsachterstand; en
  - d. bij die schriftelijke herinnering heeft aangeboden om met schriftelijke toestemming van de burger zijn contactgegevens aan het college te verstrekken en de burger daarop niet of niet afwijzend heeft gereageerd.

Artikel 2.2 Monitoring en evaluatie

1. De colleges, genoemd in artikel 2.1, tweede lid, aanhef, dragen zorg voor de monitoring en evaluatie van het verstrekken en ontvangen van het aangewezen signaal voor schuldhulpverlening en rapporteren daarover aan de Minister binnen vijftien maanden na inwerkingtreding van deze regeling.
2. De Minister zendt binnen drie maanden na ontvangst van de rapportage bedoeld in het eerste lid aan de Staten-Generaal een verslag over de doeltreffendheid en de effecten van de gegevensverstrekking in de praktijk, alsmede een standpunt inzake de voortzetting van deze regeling anders dan als tijdelijk signaal.

Hoofdstuk 3 Slotbepalingen

Artikel 3.1 Inwerkingtreding

1. Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 oktober 2021.
2. Deze regeling vervalt met ingang van 1 oktober 2023 met dien verstande dat de regeling zoals die luidde op 30 september 2023 van toepassing blijft op de dan lopende procedures en gegevensverstrekking op grond van deze regeling.

Artikel 3.2 Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: Tijdelijke regeling signaal betalingsachterstanden.

Deze regeling zal met toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

Den Haag,
de Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

W. Koolmees

Toelichting

Op grond van artikel 10 van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) bestaat de mogelijkheid om bij ministeriële regeling een ander signaal voor de vroegsignalering van schulden aan te wijzen dan de reeds genoemde signalen in de Wgs. Het artikel beoogt innovatie te stimuleren door ruimte te geven aan het ontwikkelen van betere indicatoren voor vroegsignalering. Een ander signaal wordt alleen aangewezen als het naar verwachting een betere voorspeller is voor vroegsignalering en daardoor mensen met risicovolle schulden sneller worden bereikt. Een samenwerkingsverband van gemeenten, schuldeisers en kennisinstellingen kan aan de minister een onderbouwd verzoek doen om een extra signaal aan te wijzen. In aanvulling op de signalen genoemd in artikel 3 van het Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening worden bij deze ministeriële regeling tijdelijke signalen aangewezen.

Aanleiding

Op 29 maart 2021 hebben de gemeenten Amsterdam, Dordrecht, Purmerend en Rotterdam aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid verzocht tijdelijk de uitwisseling van persoonsgegevens mogelijk te maken ten behoeve van een experiment over vroegsignalering van schulden. Zij verwachten dat signalen over belastingschulden en betalingsachterstanden op parkeerboetes een betere indicatie zijn voor meer schulden, dan reeds gebruikte signalen over betalingsachterstanden op huur, energie, drinkwater en zorg. De betrokken inwoners met schulden hebben waarschijnlijk schuldhulpverlening nodig en krijgen dat aangeboden van de gemeenten tijdens het experiment. Deze ministeriële regeling op grond van artikel 10 van de Wgs staat de gevraagde uitwisseling van persoonsgegevens voor vroegsignalering van schulden toe.

Probleem

Veel mensen met schulden kunnen of willen geen hulp vragen. Om hen toch te vinden, gebruiken schuldhulpverleners signalen van schuldeisers over betalingsachterstanden. Mensen met betalingsachterstanden op huur, energie, zorg en drinkwater kunnen op deze manier hulp aangeboden krijgen. De verwachting is echter dat met deze signalen nog niet iedereen die hulp nodig heeft, wordt gevonden.

Doel signalen

Het doel is te onderzoeken of het aan schuldeisers en gemeenten bieden van afwijkingsmogelijkheden van regelgeving leidt tot initiatieven die de doeltreffendheid, de doelmatigheid van het opsporen van problematische schulden verbeteren. Het is uitdrukkelijk de bedoeling ruimte te scheppen voor schuldeisers en gemeenten en te bezien of de geboden ruimte leidt tot initiatieven waarvoor in een later stadium, al dan niet voor alle gemeente, definitief ruimte kan worden geboden in wetgeving.

Opzet en voorwaarden signaal gemeentebelastingen

Inwoners met beperkte financiële middelen hebben moeite om gemeentelijke belastingen betalen. Een deel van hen komt in aanmerking voor kwijtschelding. Soms blijkt het lastig voor gemeenten om in contact te komen met de inwoners en een oplossing voor de betalingsachterstanden te vinden. Daarom werken schuldhulpverlening en gemeentebelastingen al langer samen om te voorkomen dat inwoners door dwangmaatregelen en incassokosten in een problematische schuldsituatie terecht komen. Daarbij gaf gemeentebelastingen ook signalen over

belastingachterstanden door aan schuldhulpverlening in het kader van vroegsignalering van schulden. Deze gegevensuitwisseling was gebaseerd op de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, zoals die voor 1 januari 2021 luidde. Vanaf 1 januari 2021 bestaat de vroegsignalering uit doorverwijzen van inwoners naar hulpverlening, omdat de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening sinds de specificatie van de toegestane gegevensuitwisseling geen grondslag geeft voor de uitwisseling van belastingschulden, anders dan via experimenten. In het experiment gaat gemeentebelastingen weer signalen over betalingsachterstanden doorgeven, wanneer het sociale incassobeleid onvoldoende resultaten oplevert. Het gaat om verschillende gemeentebelastingen, zoals onroerende-zaakbelasting, afvalstoffenheffing en parkeerbelasting, en ook niet-betalde parkeerboetes die met een geclusterde incasso worden geïnd. Die laatste worden alleen meegenomen in een melding als er ook een andere betalingsachterstand is, omdat achterstallige parkeerboetes op zichzelf niet als een beter indicatie voor schulden worden gezien.

De eerdere ervaringen met vroegsignalering op basis van betalingsachterstanden op gemeentebelastingen laten zien dat met actief hulp aanbieden door schuldhulpverlening meer burgers worden bereikt en vooral burgers die nog niet in beeld zijn bij schuldhulpverlening, ook niet via de andere signalen voor vroegsignalering.

Met dit experiment wordt de hypothese onderzocht of de signalen over betalingsachterstanden op gemeentebelasting en parkeerboetes een betere indicatie vormen voor financiële problemen dan betalingsachterstanden op huur, energie, drinkwater en zorg. Met andere woorden dat mensen in beeld komen bij schuldhulpverlening die nog niet bekend waren bij de colleges.

De duur van het experiment is in beginsel twee jaar. In deze periode is het naar verwachting goed mogelijk het experiment uit te voeren, te monitoren en te evalueren. De eerste evaluatie heeft betrekking op het eerste jaar van het experiment. Het gros van de vorderingen wordt opgelegd in februari tot en met mei. Hierna volgt, bij niet betalen, de kosteloze herinnering in mei en juni. Daarna volgt eind in juli de aanmaning. Als er dan nog geen betaling is ontvangen volgt het postdwangbevel eind augustus. Vanaf dat moment zal gemeentebelastingen signalen afgeven aan schuldhulpverlening. Met deze jaarlijkse cyclus is het mogelijk om na een jaar experimenteren te evalueren. Het experiment zal als de monitoring en evaluatie daartoe aanleiding geven worden verlengd. De verlenging kan ook tot doel hebben het experiment te vernieuwen en uit te breiden ter voorbereiding op landelijke invoering.

Deelnemers

De deelnemers aan experimenten op grond van artikel 10 van de wet zijn gemeentelijke schuldhulpverleners en schuldeisers. Samenwerking tussen hulpverleners en schuldeisers is nodig als het de burger niet lukt de betalingsachterstanden met de schuldeiser op te lossen of als het niet lukt in contact te komen met de burger. In dit experiment over achterstanden op gemeentebelastingen zijn zowel de hulpverleners als de schuldeisers gemeentelijke organisaties. Het gaat om de gemeenten Amsterdam, Dordrecht, Purmerend en Rotterdam.

Verhouding tot andere regelgeving

- Wet algemene bepalingen burgerservicenummer: Overheidsorganen kunnen op grond van artikel 10 van de Wet algemene bepalingen

Burgerservicenummer bij het verwerken van persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van hun taak gebruikmaken van het Burgerservicenummer, in het geval van deze regeling het verstrekken van een betalingsachterstand. Het is anders als het gaat om organisaties die geen overheidsorganen zijn. Organisaties die in opdracht van gemeenten schuldhulp geven mogen op grond van artikel 8c van de Wgs wel Burgerservicenummers gebruiken.

- Gemeentewet: De Gemeentewet regelt de bevoegdheden voor de heffing en invordering van gemeentebelastingen, zoals onroerende zaak-belastingen en parkeerbelastingen (Hoofdstuk XV). De Gemeentewet geeft ook bevoegdheden om sancties op te leggen bij overtreding van de gemeentelijke belastingregels of andere voorschriften uit gemeentelijke verordeningen, zoals verkeersregels (artikel 154).
- Algemene wet inzake rijksbelastingen: Om belastinggegevens te kunnen gebruiken bij schuldhulpverlening vereist artikel 67 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen een uitzondering van de geheimhoudingsplicht op wetsniveau. Deze uitzondering is ook nodig om de uitwisseling van persoonsgegevens mogelijk te maken voor het invorderen van belastingsschulden (Invorderingswet 1990). Artikel 8, eerst lid, Wgs voorziet hierin. Via een koppeling in de Gemeentewet (artikel 231) geldt dezelfde geheimhoudingsplicht voor gemeentelijke belastinggegevens. Dezelfde bepaling in de Wgs geeft daarop dezelfde uitzondering. Door de uitzondering op de geheimhoudingsplicht is toestemming van de inwoner niet nodig voor het verstrekken van belastinggegevens aan schuldhulpverleners.

Gevolgen en regeldruk

De gevolgen van het experiment worden gemonitord en geëvalueerd. Dit veroorzaakt administratieve lasten, die onvermijdelijk zijn om de resultaten van experimenten te kunnen beoordelen, maar ook onderdeel van de gebruikelijke verantwoording binnen gemeenten. Om de regeldruk te beperken vindt de monitoring deels geautomatiseerd plaats via bestaande informatiesystemen, die al voor vroegsignalering van schulden op praktijkschaal worden gebruikt. Er is één monitoringsysteem voor de verschillende signalen die voor vroegsignalering worden gebruikt. Dat is efficiënt en ook nodig om te bepalen of over één adres meer meldingen zijn gedaan, bijvoorbeeld achterstanden op gemeentebelastingen en de zorgverzekering. Dit inzicht laat zien of met een signaal nieuwe of dezelfde inwoners in beeld komen en ook hoe ernstig de betalingsachterstand is.

Naar verwachting zijn de gevolgen zijn vergelijkbaar met vroegsignalering op basis van andere signalen. Die gevolgen zijn beschreven in de memorie van toelichting bij de wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening t.b.v. de uitwisseling van persoonsgegevens.¹ De vuistregel is dat schuldhulpverlening en in het bijzonder vroegsignalering rendement heeft.

- Voor burgers: de doelgroep (inwoners met problematische schulden) wordt beter en eerder bereikt.
- Voor deelnemende gemeenten (schuldhulpverlening): De regeling geeft juridische zekerheid over wie welke persoonsgegevens voor het experiment mag uitwisselen. Het experiment geeft nieuwe inzichten over wie schuldhulpverlening nodig heeft. Omdat hulp eerder komt, als de schulden nog niet geëscaleerd zijn, kan waarschijnlijk volstaan met eenvoudiger en minder kostbare hulp. Dit vraagt wel een investering van gemeenten aan de voorkant van het proces in het ontvangen en verwerken van signalen en het aanbieden van hulp (outreaching). Het experiment geeft de gemeenten een aanvullende

---

¹ Kamerstukken II 2019/20, 3 5316, nr. 3.

mogelijkheid om betalingsachterstanden op te lossen en te voorkomen dat deze oplopen.

- Voor de deelnemende schuldeisers: De regeling geeft juridische zekerheid over wie welke persoonsgegevens voor het experiment mag uitwisselen. Het experiment geeft de schuldeisers een aanvullende mogelijkheid om betalingsachterstanden op te lossen en te voorkomen dat deze oplopen.

Monitoring en evaluatie is ook nodig voor de verantwoording van het experiment en de informatievoorziening voor de keuze al dan niet extra signalen voor vroegsignalering van schulden aan te wijzen in het Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening.

Bij een experiment gaat het om het proefondervindelijk vaststellen of een bepaald signaal een bijdrage levert aan het opsporen en lossen van een maatschappelijk probleem, namelijk problematische schulden. Deze ministeriële regeling wijkt af van het uitgangspunt van aanwijzing 2.6 van de Aanwijzingen voor de regelgeving waarin duidelijkheid en eenvoud van regelingen wordt gevraagd. De effecten van deze ministeriële regeling kunnen niet worden overzien. Omdat het niet gewenst is een regeling met een ongewis effect direct landelijk uniform te laten werken, worden signalen in deze ministeriële regeling om, in tijd en bereik beperkte, aangewezen. Op basis van de ervaringen met het experiment kan worden besloten over een wijziging van het Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening.

Financiële gevolgen

De deelnemers aan het experiment (schuldhulpverleners en schuldeisers) dragen de kosten van het experiment. Zij krijgen ook eventuele baten, bijvoorbeeld in de vorm van betere dienstverlening richting inwoners en het voorkomen van incassokosten. De gevolgen van het experiment worden gemonitord en geëvalueerd.

Consultatie

PM

Inwerkingtreding

De ministeriële regeling treedt in werking met ingang van 1 oktober 2021.

ARTIKELSGEWIJS

Artikel 1.1. Begripsbepaling

In dit artikel is het begrip signaal opgenomen zodat het verkort kan worden gebruikt in de rest van de regeling.

Artikel 2.1. Signaal gemeentebelastingen

De gemeenteambtenaar belast met de invordering signaleert in het experiment inwoners met belastingschulden en niet-betaalde parkeerboetes bij de gemeentelijke schuldhulpverlening. Onder gemeentelijke belastingen vallen alle gemeentelijke heffingen aan de inwoner. Denk hierbij aan afvalstofheffing, rioolheffing, hondenbelasting, parkeerbelasting en onroerendezaakbelasting. Als signaal worden aangewezen alle betalingsachterstanden op de gemeentelijke belastingen en niet-betaalde parkeerboetes, ook achterstanden die reeds zijn ontstaan voor de inwerkingtreding van deze regeling. Het signaal van een betalingsachterstand op de gemeentelijke belastingen kan als signaal op zichzelf worden afgegeven of in combinatie met een niet-betaalde parkeerboete. Andersom kan een niet-betaalde parkeerboete niet op zichzelf worden afgegeven als signaal. Tijdens het experiment worden de signalen aan de hand van tussenresultaten verder verfijnd.

Met de voorwaarden voor gegevensverstrekking in het tweede lid wordt de noodzakelijkheid en proportionaliteit van de gegevensverwerking geborgd. De gemeenteambtenaar probeert eerst zelf met de inwoner een oplossing te vinden. Als dat niet lukt, gaat een signaal naar de schuldhulpverlening. Als een inwoner bezwaar maakt, verstrekt de gemeenteambtenaar geen gegevens aan de schuldhulpverlening. De gegevens worden verstrekt als een inwoner heeft ingestemd of niet heeft gereageerd. De voorwaarden opgenomen in het tweede lid zijn gelijk aan de voorwaarden van de signalen aangewezen bij Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening.

Het tweede lid wijst de gemeenten Amsterdam, Dordrecht, Purmerend en Rotterdam aan als deelnemers aan het experiment. Zij hebben zich vrijwillig aangemeld. Nu zij in deze regeling als deelnemers zijn opgenomen, geldt de verplichting signalen te leveren en voor de gemeentelijke schuldhulpverlener de verplichting op basis van de signalen een eerste gesprek, als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdeel b, van de Wgs, aan te bieden. Hiermee wordt invulling gegeven aan de grondslag 'wettelijke verplichting' als bedoeld in de Algemene verordening gegevensbescherming voor het zonder toestemming mogen verwerken van persoonsgegevens.

Artikel 2.2. Monitoring en evaluatie

Het experiment wordt gemonitord en geëvalueerd en dit wordt vastgelegd in een rapportage over het experiment. Dit is nodig voor de verantwoording van het experiment en de informatievoorziening voor de keuze al dan niet extra signalen voor vroegsignalering van schulden aan te wijzen in het Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening.

Artikel 3.1 Inwerkingtreding

In dit artikel wordt de duur van de gegevensverstrekking vastgesteld, namelijk twee jaar.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

W. Koolmees